

CONTENTS

ЗМІСТ

CLINICAL MEDICINE

КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

Adubetska A.Y., Shnaider S.A., Skyba V.Ya., Skulska S.V., Godovanets O.I., Novikova Zh.O., Khodorchuk K.V.

Study of cholesterol content in the oral fluid of patients with peri-implantitis against the background of the treatment and prevention complex

Aljanova M.D., Muslimova S.A., Babayeva G.I., Mamedli G.H., Aghakishiyeva L.G., Javanshir P.A.
Modern methods of treatment of bacterial vaginosis in women

Aliyev R.R., Mehtiyeva Sh.N., Shiraliyeva R.K.
Characteristics of multiple sclerosis incidence in the northern regions of the Republic of Azerbaijan

Bilovol O.M., Dunaieva I.P.
Cardiotrophin-1 as an independent factor of early development of atherosclerotic changes in comorbid patients

Bilovol O.M., Kniazkova I.I., Golovachova V.O., Kuzminova N.V., Kirienko D.O., Kirienko O.M., Abramova L.P.
Changes in central aortic pressure and arterial stiffness in young men with arterial hypertension and chronic kidney disease

Vansovych V.Ye., Kotik Yu.M., Vastyanov R.S.
Ultrasound investigation diagnostic potential in laryngeal soft tissue condition determination and vocal apparatus disorders after thyroid surgery

Gorodnytska I.M., Skrypyuk I.M., Maslova G.S.
Dynamics of changes in nitrogen oxide derivatives in young patients with gastroesophageal reflux disease

Ivanytskyi I.O., Petrushanko T.O., Ivanytska O.S., Lokes K.P., Moshel T.M.
Study of the possibility of using catgut as a carrier substance for antiseptics to prevent recolonization of pathogenic bacteria

Ivankova A.V., Kuzminova N.V., Lozinsky S.E., Knyazkova I.I., Ivanov V.P., Poberezhets O.L., Romanova V.O.
Well-being, physical activity, and response to physical activity in patients with stage II hypertension and frequent extrasystoles

Imanov E.E., Ditkivskyy I.O., Plyska O.I., Mazur O.A., Sloboda A.O., Abdullayev F.Z.
Short-term and long-term outcomes of endovascular versus surgical palliation procedures for pulmonary artery atresia with intact ventricular septum

Isayev I.I., Rasul I.T., Fataliyeva M.M., Rzyayeva R.A., Gahramanova D.I.
Determination of ventricular late potentials in persons with high normal blood pressure

Ismayilova Sh.G., Ibrahimova Sh.S., Muradova S.R., Haziyeu E.I., Safaraliyeva L.Kh., Humbatova A.N., Mammadova A.P.
Association of endothelial nitric oxide synthase gene polymorphisms with end-stage renal disease

7 **Адубецька А.Ю., Шнайдер С.А., Скиба В.Я., Скульська С.В., Годованець О.І., Новікова Ж.О., Ходорчук К.В.**

Дослідження вмісту холестерину у ротовій рідині пацієнтів з періімплантитами на тлі лікувально-профілактичного комплексу

11 **Алжанова М.Д., Муслімова С.А., Бабаєва Г.І., Мамедлі Г.Х., Агакішієва Л.Г., Джаваншир П.А.**
Сучасні методи лікування бактеріального вагінозу у жінок

16 **Алієв Р.Р., Мехтієва Ш.Н., Ширалієва Р.К.**
Характеристика захворюваності на розсіяний склероз у північних регіонах Азербайджанської Республіки

21 **Біловол О.М., Дунаєва І.П.**
Кардіотрофін-1 – як незалежний фактор раннього розвитку атеросклеротичних змін у коморбідних хворих

26 **Біловол О.М., Князькова І.І., Головачова В.О., Кузьміна Н.В., Кірієнко Д.О., Кірієнко О.М., Абрамова Л.П.**
Зміни центрального аортального тиску та артеріальної ригідності у чоловіків молодого віку з артеріальною гіпертензією та хронічною хворобою нирок

32 **Вансович В.Є., Котік Ю.М., Вастьянов Р.С.**
Діагностичні можливості ультразвукового дослідження у визначенні стану м'яких тканин гортані та порушень голосового апарату після операцій на щитовидній залозі

37 **Городницька І.М., Скрипник І.М., Маслова Г.С.**
Динаміка змін похідних оксиду азоту у хворих на гастроєзофагеальну рефлюксну хворобу молодого віку

41 **Іваницький І.О., Петрушанко Т.О., Іваницька О.С., Локес К.П., Мошель Т.М.**
Вивчення можливості використання кетгуту як субстанції-носія для антисептиків з метою попередження реколонізації патогенних бактерій

45 **Іванкова А.В., Кузьміна Н.В., Лозинський С.Е., Князькова І.І., Іванов В.П., Побережець О.Л., Романова В.О.**
Самопочуття, фізична активність та реакція на фізичне навантаження у пацієнтів з гіпертонічною хворобою II стадії та частою екстрасистолією

50 **Іманов Е.Е., Дітківський І.О., Плиська О.І., Мазур А.А., Слобода А.О., Абдуллаєв Ф.З.**
Короткострокові та віддалені результати ендovasкулярних і хірургічних паліативних процедур при атрезії легеневої артерії з інтактною міжшлуночковою перегородкою

56 **Ісаєв І.І., Расул І.Т., Фаталієва М.М., Рзаєва Р.А., Гахраманова Д.І.**
Виявлення пізніх потенціалів шлуночків у осіб з високим нормальним артеріальним тиском

61 **Ісмаїлова Ш.Г., Ібрагімова Ш.С., Мурадова С.Р., Газієв Е.І., Сафаралієва Л.Х., Гумбатова А.Н., Мамедова А.П.**
Асоціація поліморфізмів гена ендотеліальної синтази оксиду азоту з термінальною стадією ниркової хвороби

- Komarevtsev V.M., Balabanova K.V., Chernykh Yu.A., Kalinin I.V., Komarevtseva I.O., Cherednichenko R.V., Seryogina N.M.**
Biomarker significance of circulating DNA according to liquid biopsy in patients with pregnancy-associated cancer and urogenicological cancer
- Lobasyuk B.A., Savostin A.P., Bodelan M.I., Stoyanov O.M., Zamkovaya A.V., Kalashnikov V.I., Zayats L.M.**
The impact of nutrition on human cognitive function
- Mirjavadli R.M.**
Clinical significance of B-cell activating factor BAFF in children with systemic lupus erythematosus
- Musayev S.A.**
Implementation of rehabilitation program in patients undergoing coronary artery bypass grafting in the early postoperative period
- Prykhidko R.A., Krasnov O.H., Dudchenko M.O., Kravtsov M.I., Zaiets S.M., Horodova-Andrieieva T.V., Krasnova O.I.**
Features of the course of the wound process in patients with diabetic foot syndrome
- Rahimova L.R.**
Prediction of adverse outcomes in hypoxic-ischemic encephalopathy in term newborns
- Romaniuk O.M., Rudenko N.M.**
Repeated interventions after total repair in patients with tetralogy of Fallot
- Skrypnyk I.M., Ohanisyan E.V., Maslova G.S., Neporada K.S., Shaposhnyk O.A., Prykhodko N.P.**
Microbiocenosis disorders provoke oxidative stress as a significant pathogenetic factor in non-alcoholic steatohepatitis combined with ischemic heart disease
- Skrypnyk I.L., Shnaider S.A., Gorokhivskiy V.N., Dienga A.E., Suslova O.V., Kordonets O.L., Lysenko V.V.**
Effectiveness of the First Class appliance for distal movement of maxillary permanent molars in children with erupted second permanent molars
- Slynko Yu.O., Sokolova I.I., Garmash O.V., Skydan K.V.**
Monitoring of the healing process of oral mucosa in the periimplant area during the postoperative period
- Tkachenko P.I., Bilokon S.O., Dolenko O.B., Buria L.V., Steblovskiy D.V., Korotych N.M., Makarenko O.V.**
Effectiveness of ultrasound examination in the diagnosis of pathological processes of the maxillofacial area in children
- Fedorov S.V., Orishchak D.T., Makovetska T.I., Henyk B.L., Bielinskyi M.V., Herashchenko A.S.**
Periodontitis-driven endothelial dysfunction in coronary artery disease
- Filiuk I.O., Kalbus O.I., Shastun N.P., Hudarian Y.I., Makarov S.O.**
Predicting the development of cognitive impairment in patients after COVID-19 infection
- Chobanov R.A., Hajiyeva Y.H., Bakhishli F.G.**
Elderly people with different types of nutritional behavior health status and quality of life
- 65 Комаревцев В.М., Балабанова К.В., Черних Ю.А., Калинин И.В., Комаревцева И.О., Чередниченко Р.В., Серьогина Н.М.**
Биомаркерная значимость циркулирующей ДНК за данными ридинной биопсии у больных на вагитность-ассоциированный рак и урогинекологический рак
- 72 Лобасюк Б.О., Савостин А.П., Боделан М.И., Стоянов О.М., Замкова А.В., Калашников В.И., Заяць Л.М.**
Влияние харчування на когнітивні функції людини
- 77 Міржавадлі Р.М.**
Клінічне значення фактора активації В-клітин BAFF у дітей із системним червоним вовчаком
- 81 Мусаєв С.А.**
Реалізація програми реабілітації у хворих, що перенесли аортокоронарне шунтування, у ранньому післяопераційному періоді
- 85 Прихідько Р.А., Краснов О.Г., Дудченко М.О., Кравців М.І., Засць С.М., Городова-Андрєєва Т.В., Краснова О.І.**
Особливості перебігу раневого процесу у хворих на синдром діабетичної стопи
- 90 Рагімова Л.Р.**
Прогнозування несприятливих наслідків при гіпоксично-ішемічній енцефалопатії у доношених новонароджених
- 97 Романюк О.М., Руденко Н.М.**
Повторні втручання після радикальної корекції тетради Фалло
- 101 Скрипник І.М., Оганісян Е.В., Маслова Г.С., Непорада К.С., Шапошник О.А., Приходько Н.П.**
Порушення мікробіоценозу провокують оксидативний стрес як вагомий патогенетичний фактор неалкогольного стеатогепатиту у поєднанні з ішемічною хворобою серця
- 106 Скрипник І.Л., Шнайдер С.А., Горохівський В.Н., Дєньга А.Е., Сулова О.В., Кордонєць О.Л., Лисенко В.В.**
Ефективність застосування апарата First Class для дистального переміщення постійних молярів верхньої щелепи у дітей з прорізаними другими постійними молярами
- 110 Слинько Ю.О., Соколова І.І., Гармаш О.В., Скидан К.В.**
Моніторинг процесу загоєння слизової оболонки періімплантної зони в динаміці післяопераційного періоду
- 116 Ткаченко П.І., Білоконь С.О., Доленко О.Б., Буря Л.В., Стебловський Д.В., Коротич Н.М., Макаренко О.В.**
Ефективність ультразвукового дослідження в діагностиці патологічних процесів щелепно-лицевої ділянки у дітей
- 122 Федоров С.В., Оршак Д.Т., Маковецька Т.І., Генік Б.Л., Белінський М.В., Герашенко А.С.**
Дисфункція ендотелію, спричинена пародонтитом, при ішемічній хворобі серця
- 126 Філюк І.О., Кальбус О.І., Шастун Н.П., Гудар'ян Ю.І., Макаров С.О.**
Прогнозування розвитку когнітивних порушень у пацієнтів після перенесеної інфекції COVID-19
- 131 Чобанов Р.А., Гаджисєва Я.Г., Бахшлі Ф.Г.**
Різні типи харчової поведінки, стан здоров'я і якість життя у літніх пацієнтів

Shaienko D.P., Stetsuk Ye.V., Smahliuk L.V., Shepitko V.I., Smahliuk V.I.

The structure and position of the orthodontic mini-implant and their influencing factors on the trauma to the cortical bone plate during orthodontic loading

135 Шасенко Д.П., Стецук Є.В., Смаглюк Л.В., Шепітько В.І., Смаглюк В.І.

Фактори впливу структури та позиції ортодонтичного мініімпланту на травматизацію кортикальної пластинки кісткової тканини при ортодонтичному навантаженні

EXPERIMENTAL MEDICINE

Badalova A.T., Aliyeva A.J., Aliyev S.H., Huseynova Sh.M., Aliyeva J.T., Hajiyeva S.I., Jafarova N.A

The role of dyslipidemia in the pathogenesis of diabetic angiopathies and its correction by Crataegus pentagyna

Bilash S.M., Oliinichenko Ya.O., Pronina O.M., Koptev M.M., Pirog-Zakaznikova A.V., Donchenko S.V., Oliinichenko M.O.

Reaction of the capacitive link of the hemomicrocirculatory bed of the ileum under oxidative stress caused by the introduction of a complex of chemical food additives

Bondarenko S.V., Dubina S.O., Serbin S.I., Samoilenko O.V., Stetsuk Ye.V., Rud M.V., Vilkhova O.V.

Craniotopographic anatomical individual variability and variants of the structure of the dura mater superior sagittal sinus of the skull vault in people of mature age

Vastyanov R.S., Stoyanov O.M., Tertyshnyi S.V., Babienko V.V., Hruzevskiy O.A., Talalayev K.O., Vastianov M.R.

Impact of octreotide on lung recovery in acute experimental caerulein-induced pancreatitis

Hurtova Y.M., Shnaider S.A., Dienha O.V., Godovanets O.I., Baleha M.I., Demianchuk Yu.V., Khodorchuk K.V.

Features of the degree of mineralisation in the periodontal bone tissue of rat periodontal bone tissue under conditions of peroxidation-induced periodontitis, dietary protein deficiency, and therapeutic-preventive measures

Yeroshenko G.A., Shevchenko K.V., Synenko V.A., Grygorenko A.S., Kononenko S.V., Zviahol'ska I.M., Onipko V.V.

Morphometric characteristics of the main structural components of the posterior eye wall in rats under the impact of a complex of monosodium glutamate, sodium nitrite and Ponceau 4r

Ibragimov R.I.

Effect of the complex probiotic on lipid metabolism and oxidative stress after poisoning with nickel against the background of experimental atherosclerosis

Polyviana O.A., Stetsuk Ye.V., Shepitko V.I., Boruta N.V., Vilkhova O.V., Pelypenko L.B., Lysachenko O.D.

Effect of long-term central blocking of hormone release with triptorelin on oxidative stress marker activity in the liver of rats

Pshychenko V.V., Chernov V.S., Larycheva O.M., Chebotar L.D., Petrova O.I.

Changes in the prooxidant-antioxidant system of rat hearts under the complex influence of food additives and their correction with melatonin

Romanenko Ye.G., Eismund P.A., Khotimska Yu.V., Lavreniuk Ya.V., Holub A.V., Samoilenko I.I., Dudko A.S.

The effect of a plant-derived antioxidant on the correction of gingival dystrophic-inflammatory changes in pubertal rats

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА МЕДИЦИНА

141 Бадалова А.Т., Алієва А.Дж., Алієв С.Х., Гусейнова Ш.М., Алієва Дж.Т., Гаджієва С.І., Джафарова Н.А.

Роль дисліпідемії у патогенезі діабетичних ангіопатій та її корекція з Crataegus pentagyna

145 Білаш С.М., Олійніченко Я.О., Проніна О.М., Коптев М.М., Пирог-Заказникова А.В., Донченко С.В., Олійніченко М.О.

Реакція ємнісної ланки гемомікроциркуляторного русла клубової кишки при оксидативному стресі, викликаному введенням комплексу хімічних харчових добавок

150 Бондаренко С.В., Дубина С.О., Сербін С.І., Самойленко О.В., Стецук Є.В., Рудь М.В., Вільхова О.В.

Краніотопографічна індивідуальна анатомічна мінливість та варіанти будови верхньої стрілової пазухи твердої мозкової оболонки склепіння черепа у людей зрілого віку

155 Вастьянов Р.С., Стоянов О.М., Тertiшний С.В., Бабієнко В.В., Грузевський О.А., Талаласв К.О., Вастьянов М.Р.

Вплив октреотиду на відновлення легень при гострому експериментальному церулеїн-індукованому панкреатиті

163 Гуртова Я.М., Шнайдер С.А., Дєньга О.В., Годованець О.І., Балега М.І., Дем'янчук Ю.В., Ходорчук К.В.

Особливості ступеню мінералізації кісткової тканини пародонта щурів на тлі перекисного пародонтиту, аліментарного дефіциту білку та лікувально-профілактичних заходів

167 Єрошенко Г.А., Шевченко К.В., Синенко В.А., Григоренко А.С., Кононенко С.В., Звягольська І.М., Оніпко В.В.

Морфометрична характеристика основних структурних компонентів задньої стінки ока щурів під дією комплексу глутамату натрію, нітриту натрію та Понсо 4r

172 Ібрагімов Р.І.

Вплив комплексного пробіотика на ліпідний обмін і оксидативний стрес після отруєння нікелем на фоні експериментального атеросклерозу

177 Полив'яна О.А., Стецук Є.В., Шепітько В.І., Борута Н.В., Вільхова О.В., Пелипенко Л.Б., Лисаченко О.Д.

Вплив довготривалого центрального блокування релізінггормону триптореліну на маркерну активність окисного стресу в печінці щурів

181 Пшиченко В.В., Черно В.С., Ларичева О.М., Чеботар Л.Д., Петрова О.І.

Зміни прооксидантно-антиоксидантної системи серця щурів за умов комплексного впливу харчових добавок та їх корекції мелатоніном

186 Романенко О.Г., Ейсмунд П.А., Хотімська Ю.В., Лавренюк Я.В., Голуб А.В., Самойленко І.І., Дудко А.С.

Вплив антиоксиданту рослинного походження на корекцію дистрофічно-запальних змін ясен у щурів пубертатного віку

Shatorna V.F., Lomyha L.L., Shevchenko O.S.
The influence of cadmium chloride isolated administration and in combination with copper or zinc succinate on cardiogenesis of rats

Shelest O.E., Semenenko S.I., Saienko A.V., Vozniuk L.A., Semenenko O.M., Nefodova O.O., Morozova O.V.
Dynamics of changes in s-100 protein and neuron-specific enolase in rabbits with ocular contusion and its correction with L-lysine – (s)-2,6-diaminohexanoic acid 3-methyl-1,2,4-triazolyl-5-thioacetate

Shnaider S.A., Konovalov M.F., Ivchenko N.A., Yudina O.O., Novikova Zh.O., Tsevukh L.B., Khodorchuk K.V.
Experimental evaluation of biochemical markers of rat bone tissue against the background of modeling chronic epileptic activity and dental caries

Yagubova S.M., Mirzayeva T.N., Sultanova T.S., Akbarov E.Ch., Farzaliyeva S.A., Ibishova A.V.
Morphofunctional characteristics of mesenteric lymph nodes in the combined effect of hypoxia and infection

191 Шаторна В.Ф., Ломига Л.Л., Шевченко О.С.
Вплив ізольованого введення хлориду кадмію та у поєднанні з сукцинатом міді або цинку на кардіогенез щурів

199 Шелест О.Є., Семененко С.І., Сасенко А.В., Вознюк Л.А., Семененко О.М., Нефьодова О.О., Морозова О.В.
Динаміка змін білку s-100 та нейрон-специфічної енолази у кролів при контузійній травмі ока та її корекція L-лізином – (s)-2,6-діаміногексанової кислоти 3-метил-1,2,4-тріазоліл-5-тіоацетатом

203 Шнайдер С.А., Коновалов М.Ф., Івченко Н.А., Юдіна О.О., Новікова Ж.О., Цевух Л.Б., Ходорчук К.В.
Експериментальна оцінка біохімічних маркерів кісткової тканини щурів на тлі моделювання хронічної епілептичної активності і карієсу зубів

207 Ягубова С.М., Мірзаєва Т.Н., Султанова Т.С., Акбаров Е.Ч., Фарзалієва С.А., Ібішова А.В.
Морфологічна характеристика брижових лімфатичних вузлів при поєднаному впливі гіпоксії та інфекції

REVIEWS

Amirova M.F., Huseynova E.E., Melikova N.V., Mammadova F.I., Azizova U.H., Guliyeva S.R.
Biologically substantiated, safe, and corrective remedies for SARS-CoV-2 regimen

Bilovol O.M., Kniazkova I.I., Mishchenko V.K., Kuzminova N.V., Barbashova V.O., Molodan D.V., Abramova L.P.
Cardioprotective effects of Curcuma longa L

Zapolskiy M.E., Svyatenko T.V., Zapolska D.M.
Analysis of modern methods of acne disease and its complications diagnostic and treatment

Kulchytska O.M., Kuzminova N.V., Lozinsky S.E., Knyazkova I.I., Kalinichenko S.O., Nazarova M.S., Burdeina L.V.
Modern approaches to the treatment of patients with a combination of ankylosing spondylitis and Crohn's disease

Sogokon O.A., Donets O.V., Khomenko P.V., Myronenko S.G., Shostak Ye.Yu.
Current approaches to health-preserving activities of physical culture specialists in the context of integration into the global educational space

Talash V.V.
Problems of systemic lupus erythematosus diagnostics

Shundryk M.A., Marchenko I.Y., Tkachenko I.M., Marchenko V.Y.
The use of nonsteroidal anti-inflammatory drugs in the practice of the dentist depending on the features of the pain syndrome

ОГЛЯДИ ЛІТЕРАТУРИ

212 Амірова М.Ф., Гусейнова Е.Е., Мелікова Н.В., Мамедова Ф.І., Азізова У.Х., Гулієва С.Р.
Біологічно обґрунтовані, безпечні і коригуючі засоби для лікування SARS-CoV-2

220 Біловол О.М., Князькова І.І., Міщенко В.К., Кузьміна Н.В., Барбашова В.О., Молодан Д.В., Абрамова Л.П.
Кардіопротекторні ефекти Curcuma longa L

230 Запольський М.Е., Святенко Т.В., Запольська Д.М.
Аналіз сучасних методів діагностики та лікування вугрової хвороби та її ускладнень

238 Кульчицька О.М., Кузьміна Н.В., Лозинський С.Е., Князькова І.І., Калініченко С.О., Назарова М.С., Бурдейна Л.В.
Лікування пацієнтів з поєднанням анкілозуючого спондиліту та хвороби Крона

247 Согоконь О.А., Донець О.В., Хоменко П.В., Мироненко С.Г., Шостак Є.Ю.
Сучасні підходи до здоров'язбережувальної діяльності фахівців фізичної культури в умовах інтеграції у світовий освітній простір

253 Талаш В.В.
Проблеми діагностики системного червоного вовчака

259 Шундрік М.А., Марченко І.Я., Ткаченко І.М., Марченко В.Ю.
Використання нестероїдних протизапальних засобів в практиці лікаря-стоматолога в залежності від особливостей больового синдрому

CLINICAL CASE

Lurin I.A., Khoroshun E.M., Makarov V.V., Nehoduiko V.V., Tertyshnyi S.V., Bunin Yu.V., Vastyanov R.S.
A case of rib valve fixation using combined metal plates and steel wire in severe chest and abdomen combined explosive trauma

Talash V.V., Hromova A.M., Prylutska N.O., Orlova Yu.A., Mitunina N.I., Shafarchuk V.M.
The problem and realities of uterine lipoleiomyoma through the prism of a clinical case

КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК

268 Лурін І.А., Хорошун Е.М., Макаров В.В., Негодуйко В.В., Тертишний С.В., Бунін Ю.В., Вастьянов Р.С.
Випадок фіксації реберного клапану комбіновано металевими пластинами та сталевим ниткою при важкій поєднаній вибуховій травмі грудей та живота

273 Талаш В.В., Громова А.М., Прилуцька Н.О., Орлова Ю.А., Мітуніна Н.І., Шафарчук В.М.
Проблеми та реалії ліполейоміоми матки через призму клінічного випадку